

„Jak vyprávět příběh“

- Workshop je koncipován na jednu vyučovací hodinu (45 min.).
- Cílem workshopu je pomoci dětem uchopit pamětnický příběh a vybrat z něj témata, se kterými budou pracovat při tvorbě výstupu.
- Workshop se skládá z úvodní teoretické části, během které by děti samy měly přijít na to, co je to příběh, jaké má části a jaké vlastnosti by měl dobrý příběh mít. Ve druhé praktické části workshopu se věnujeme přímo konkrétnímu pamětníkovi, snažíme se děti přivést k tomu, aby samy ve vyprávění našly hlavní téma a dílčí témata, která použijí při tvorbě výstupu.

I. Úvodní teoretická část (15 min.)

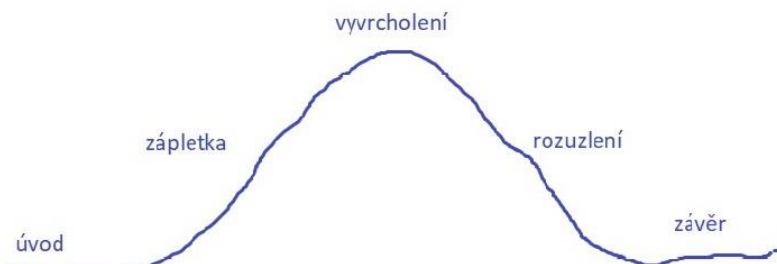
- diskuze se žáky

Nejprve se děti ptáme, **co je to příběh** (vyprávění, popis děje nebo nějaké události), **kde všude se s příběhy setkáváme** (knihy, filmy..), **jaké příběhy mají rádi** (pohádky, dobrodružné, detektivky...), **co je na příbězích baví** (když jsou napínavé, vtipné, zajímavé, smutné, veselé, strašidelné, tajemné...) Vlastnosti příběhů, které děti zmíní, můžeme zapisovat na tabuli.

- struktura příběhu

Nyní se děti zeptáme, z čeho se každý příběh skládá a co v něm nesmí chybět. Děti samy přijdou na to, že každý příběh musí nějak začít, musí se v něm něco stát a musí nějak skončit. Pokud by příběh neměl začátek a konec, nedával by smysl. Pokud by v něm nebyl děj, nebyl by to příběh. Na tabuli nakreslíme dramatický oblouk.

Dramatický oblouk

V každém příběhu je možné nalézt základní části dramatického oblouku. Nejlépe se to ilustruje na pohádkách, např. Červená Karkulka. V **úvodu** se dozvíme, že se dívka říká Karkulka, podle čepce, který stále nocí. Maminka pošle Karkulku s košíčkem za babičkou, ta neposlechne a zkrátí si cestu lesem, kde potká vlka **zápletka**. Vlk v přestrojení za babičku Karkulku sežere **vyvrcholení**, naštěstí kolem jde myslivec a vlkovi rozpárá břicho **rozuzlení**. Na **závěr** vlkovi do břicha myslivec zašije kamení a ten spadne do studny, když se jde napít. Vše dobře dopadne, babička myslivci uvaří kávu a karkulce horkou čokoládu 😊

Cíl úvodní části: děti si uvědomí, že příběh musí být nějak logicky vystavěn a měl by být něčím přitažlivý pro ostatní, aby si ho chtěli poslechnout nebo přečíst až do konce.

II. Praktická část (30 min.)

V této části obrátíme pozornost ke konkrétnímu příběhu pamětníka, se kterým se děti setkaly. Můžeme začít povídáním o tom, co děti na pamětníkovi zaujalo, o čem byl vlastně jeho příběh, co vnímají jako hlavní téma jeho vyprávění. Může se samozřejmě stát, že je témat více, v tom případě si je rovnou zapisujeme nebo je píšeme na tabuli.

Rozdáme dětem pracovní listy. Každý sám za sebe si vyplní jednotlivá políčka v pracovním listu. Mělo by na to stačit max. 5 minut. Následně si jednotlivé odpovědi srovnáváme, zjišťujeme, co kdo vyplnil, jestli se děti shodnou nebo jestli mají v listě každý něco jiného.

Výsledkem této aktivity by měla být formulace hlavního tématu výstupu a další témata (historiky), se kterými je možné pracovat nebo které dětem připadaly zajímavé a chtěly by je při zpracování příběhu použít.

Rady a tipy pro přípravu výstupu

(Výstupem může být např. reportáž, komiks, ilustrovaný životopis, medailonek, plakát a další formáty dle fantazie dětí)

1. Pokud příběh nebude bavit vás, nebude bavit ani ostatní. Představte si, že příběh budete chtít ukázat svým spolužákům. Bude pro ně atraktivní?
2. Zaměřte se na jedno hlavní téma, jednu postavu, jeden konflikt. Příběh je dokonale tehdy, kdy z něj už nejde nic osekát a odebrat, ne když už se nedá nic přidat.
3. Podrobnosti (jako je např. datum narození, rodné příjmení, přesný název školy, kam pamětník chodil apod.) patří do životopisu. Pro reportáž, komiks, plakát je třeba vybrat jenom to nejzajímavější. Můžete si svůj výstup představit jako upoutávku (trailer) na pamětníkův život, který má ostatní nalákat. Chcete vědět, jak to dopadlo? Přečtěte si víc např. na webu pribehynasichsousedu.cz.
4. Hned na začátku by mělo zaznít něco, co posluchače zaujme a co ho přiměje si reportáž poslechnout až do konce.
5. Je dobré vybrat pasáže, kde pamětník mluví zajímavě, nebo momenty, kde jsou emoce (smích, zaujetí, smutek). Publikum se s hlavní postavou potřebuje ztotožnit, bát se o ní, těšit se z dobrého konce. Pamětník by neměl být jen „mluvící hlavou“, která nás poučuje. Představte ho jako člověka, který je nám podobný.
6. Je dobré držet linii příběhu a dbát na to, aby v komentářích bylo nějaké sdělení (např. historická fakta, vysvětlení různých událostí, pojmů, souvislostí), vyhnout se frázím, patetismu.
7. Na závěr může zaznít např. životní motto pamětníka, poselství pro příští generace (Nemá cenu lámat přes koleno, pokud nám pamětník nic takového neřekl).